

Курт Воннегут «Як знайти свій стиль письма»

Газетярів та технічних авторів навчають не видавати в текстах жодної інформації про свою особистість. Через це вони стають диваками у світі письменників, адже інші служителі пера відкриті для своїх читачів. Ці вияви відкритості, спонтанні чи заплановані, називають складовими стилю.

Вони знайомлять читача з людиною, з якою йому доводиться проводити час. Автор досвідчений чи ще зелений? Кмітливий чи бевзь? Чесний чи лукавий? Може пожартувати чи позбавлений цього вміння? Прикладів може бути безліч.

Чому ви повинні вдосконалювати свій стиль письма? Насамперед це вияв поваги до читача, хай що ви пишете. Якщо ви виразите свою думку, абияк настрочивши її, читач обов'язково відчує, що вам до нього байдуже. Він сприйматиме вас як безголового егоїста чи ще гірше – перестане читати вашу писанину.

Проте найгірше, що ви можете зробити, - показати, що ви самі не знаєте, що цікаво, а що ні. Хіба ваша симпатія до автора не базується на тому, яку тему він обрав, чи над чим змусив замислитися? Хоч раз ви захоплювалися пустоголовим письменником за його вишукану манеру писати? Сумніваюсь.

Тому ваш стиль письма насамперед залежить від цікавої ідеї.

1. Знайдіть те, що вам небайдуже.

Знайдіть те, що має відгук у вашому серці і хвилюватиме інших. Саме «жива» цікавість до об'єкта, а не майстерно дібрані епітети стане найпривабливішою частиною вашого стилю.

Я не змушую вас писати роман, проте не зовсім не проти цього, якщо ваша душа лежить до того. Звернення у мерію щодо вибоїни перед вашим будинком чи любовна записка сусідці по парті теж підійдуть.

2. Не тягніть kota за хвоста.

Наприклад, я цього робити не буду.

3. Пишіть просто.

Це стосується того, які засоби ви обираєте для самовираження. Пам'ятайте, і Вільям Шекспір, і Джеймс Джойс писали до дитячого просто, тоді як описані ними речі були дуже глибокими. «Бути чи не бути?» - запитує Шекспірівський Гамлет. Найдовше слово в цій фразі складається з чотирьох літер. Джойс, будучи в грайливому настрої, міг складати надиво хитромудрі і розкішні речення, варті бути написаними золотими літерами, але моє улюблене: «Вона втомилася» з короткої оповідки «Евеліна». На той момент ніщо інше не зворушило б читача так сильно, як ці два слова.

Простота мови не лише викликає повагу до автора, вона має якусь невловиму ноту святого. Біблія починається з речення, що на перший погляд може здатися написаним підлітком: «На початку Бог створив небо та землю.»

4. Визнавайте недоліки тексту

Можливо, ваш текст теж вартий золотої фарби, так би мовити. Але ваша красномовність має служити ідеям з вашої голови, не навпаки. Візьміть собі за правило: якщо речення не висвітлює сенсу, який ви хотіли в нього вкласти, - викресліть його, хай яке влучне воно не було б.

5. Будьте собою

Найбільш природний для вас стиль письма – відлуння тієї мови, яку ви чули ще дитиною. Першою мовою Конрада була польська, що надавала родзинку всьому, що було написано ним англійською – третьою мовою, яку він вивчив. Щасливчик той письменник, що народився в Ірландії, з її веселою, музикальною англійською. Я сам родом з Індіанополіса, де розмовна мова нагадує скрегіт металу, який ріжуть пилкою, а слова такі ж прості як двері.

У найвіддаленіших куточках Аппалачі діти ростуть, слухаючи пісні, які співали ще за часів Єлизавети I. Так само є і американці, що росли, вивчаючи якийсь інший вид англійської, як-от діалекти, які переважна більшість інших носіїв англійської не розуміє.

Кожен варіант мови по-своєму прекрасний, так само як кожен вид метеликів має свій власний шарм. І не важливо, яка ваша рідна мова – несіть любов до неї крізь все своє життя. Навіть якщо це має вплив на ваш стиль письма, результат може виявитися неочікувано чарівним, немов вродлива дівчина з різними кольорами очей.

Що ж до мене, більшу довіру у мене та у моїх читачів викликають ті тексти, де проявляє себе хлопець з Індіанополіса, тобто я справжній. Чи є альтернативи? Найпопулярніша рекомендація вчителів: писати, як культурні англійці N-ного століття.

6. Говоріть те, що думаєте

Ця порада дратувала мене. Але зараз я розумію, що всі античні історії, які були для мене взірцевими, були неймовірними не через їх давність чи чужоземність, а тому, що їх автори точно знали, що вони хотіли сказати. Вчителі навчали мене писати точно, обираючи найвлучніші слова, поєднувати їх так ідеально, ніби то були частини механізму. Зрештою, вони і не хотіли робити з мене англійця. У них була одна ціль: зробити так, щоб мене розуміли. То була моя мрія: робити те ж саме, що Пікассо робив з

фарбою, а джазові митці – з музикою. Та якби я влаштував революцію пунктуації і безладно підбирав слова, то мене просто-напросто не розуміли б. Тому візьміть собі до уваги, якщо хочете написати щось зрозуміле і варте уваги, уникайте стилю Пікассо чи правил джазу. Для читачів важливо, щоб сторінки нагадували ті, які вони вже бачили раніше. Чому? У них і так багато роботи, їм потрібна наша допомога, а не ще одне тяжке завдання.

7. Засмутіть читача

Йому доводиться розпізнавати тисячі маленьких знаків на папері, ще й одразу знаходити їх сенс. Він має *читати*, опанувати настільки важке мистецтво, що деяким людям це не вдається навіть через дванадцять років клопіткого навчання в школі.

Врешті-решт ця дискусія мусить визнати, що у письменників не так багато варіантів стилю, адже читачі не ідеальні. Наша аудиторія хоче, щоб ми були терплячими і співчутливими, все спрощували і пояснювали, в той час як насправді нам хочеться розправити крила і показати все, на що ми здатні.

Це була погана новина. Хороша полягає в тому, що ми керуємося Конституцією, яка дає нам право писати все, що завгодно. Тому те, як ми пишемо і про що, не має обмежень.

8. Для тих, кому потрібна детальна інформація

Щоб зрозуміти стиль у вужчому, більш технічному значенні, я б рекомендував прочитати «Елементи стилю» Вільяма Странка та Е. Б. Вайта. Е. Б. Вайт – один із найкращих знавців стилістики у нашій країні.

Крім того, ви маєте усвідомити, що нікого не хвилює, добре чи погано висловився містер Вайт, адже речі, про які він написав – захопливі.

Підсумуємо:

1. Знайдіть те, що вам небайдуже.
2. Не тягніть kota за хвоста.
3. Пишіть просто.
4. Визнавайте недоліки тексту
5. Будьте собою
6. Говоріть те, що думаєте
7. Засмутіть читача

Уривок з: «Як використати силу слова», видавництво Doubleday.